

Historia „Daru Pomorza”

12 października 1909 roku w hamburskiej stoczni Blohm & Voss zwodowano niemiecki statek szkolny *Prinzess Eitel Friedrich* – drugi z żaglowców należących do stowarzyszenia „Deutscher Schulschiff Verein”, którego zadaniem było szkolenie kadr dla niemieckiej marynarki handlowej. Do końca I wojny światowej statek służył pod niemiecką banderą, a po zakończeniu wojny przekazano go Francji w ramach reparacji wojennych.

Nieużywany statek stał w St. Nazaire. W lutym 1927 roku jego właścicielem stał się baron Maurycy de Forest, który zamierzał przebudować go na jacht motorowy.

W drugiej połowie lat dwudziestych trwała społeczna akcja zbierania funduszy na rozbudowę polskiej floty handlowej. Najbardziej aktywne było Pomorze, a na początku 1929 roku tamtejszy Komitet Floty Narodowej zdecydował o przeznaczeniu funduszy na zakup statku szkolnego, który miał zastąpić wysłużony żaglowiec *Lwów*. W tym czasie dawny *Prinzess Eitel Friedrich* był już wystawiony na sprzedaż przez barona de Foresta i postanowiono go nabyć.

Pierwszy rejs statku nazwanego *Pomorze* omal nie zakończył się katastrofą, gdy pod koniec grudnia 1929 roku holowany żaglowiec wpędzony został sztormem między skały u wybrzeży Bretanii. Po generalnym remoncie w duńskiej stoczni w Nakskov (m.in. wstawiono wówczas silnik spalinowy o mocy 430 KM) statek z nową nazwą – *Dar Pomorza* – przybył do Gdyni; 13 lipca 1930 roku dokonano poświęcenia statku (patronowali temu minister Eugeniusz Kwiatkowski i p. Maria Janta-Polczyńska) podniesiono polską banderę.

Od tego dnia *Dar Pomorza* pracownicy służył polskiemu szkolnictwu morskemu. Podczas 105 podróży wyszkoliło się na nim 13 911 praktykantów. Statek przebył w tym czasie 509 804 mil.

Dar Pomorza niósł polską banderę po morzach całego świata. Przed wojną pływał głównie na Morze Karaibskie, ale odbył też podróż dokoła świata (w latach 1934-1935) oraz okrążył przylądek Horn (w marcu 1937 roku). II wojnę światową spędził w Sztokholmie, skąd powrócił w październiku 1945 roku. Po wojnie pływał głównie na Morze Śródziemne, a od 1972 roku uczestniczył w światowych zlotach żaglowców (tzw. Operacje „Żagiel”). Dwukrotnie – w 1972 i 1980 roku – zwyciężył w regatach organizowanych przy okazji tych zlotów.

We wrześniu 1981 roku *Dar Pomorza* po raz ostatni powrócił do Gdyni z uczniami na pokładzie. Następnego roku jego obowiązki przejął nowo zbudowany *Dar Młodzieży*, natomiast zasłużonego weterana przekazano Centralnemu Muzeum Morskemu w Gdańsku. Nadal cumuje w Gdyni, a od maja 1983 roku udostępniony jest społeczeństwu. Do końca 2008 roku przez jego pokład przewinęło się prawie 3,4 mln zwiedzających. Na jego pokładzie zorganizowano – prócz wystaw stałych – 61 wystaw czasowych.

Dar Pomorza nadal służy społeczeństwu, a jego służba nie ogranicza się do prezentacji wystaw. Organizowane są na nim różne imprezy i spotkania. Np. od początku lat dziewięćdziesiątych tradycją stały się promocje - „wodowania” książek – do dziś „wodowano” na *Darze* prawie 150 książek, a formuła zapoczątkowana przez CMM została z powodzeniem wykorzystana podczas podobnych spotkań w innych instytucjach. *Dar Pomorza* wykorzystywany jest również jako miejsce spotkań środowiskowych, konferencji i zjazdów. Jest siedzibą Stowarzyszenia Kapitanów Żegluga Wielkiej oraz Bractwa Kaphornowców. Na jego pokładzie uczniowie klas pierwszych z gdyńskich szkół składają swe pierwsze przyrzeczenie. Nie zakończyła się też służba szkoleniowa *Daru Pomorza*. W latach 1990-1991 na jego pokładzie miały miejsce letnie turnusy „Międzynarodowej Szkoły pod Żaglami” (łącznie ok. 400 osób), a corocznie praktyki na nim odbywają słuchacze trójmiejskich szkół związanych z gospodarką morską.

Służba *Daru Pomorza* dla polskiego społeczeństwa trwa nadal.

* * *

Dar Pomorza – podobnie jak inne statki – dowodzony jest przez kapitana. Pierwszym kapitanem-kustoszem był w latach 1982-1985 kpt.ż.w. Kazimierz Jurkiewicz. Dziś – od początku lipca 2007 roku – funkcję tę pełni kpt.ż.w. Leszek Wiktorowicz.